

1.2.6 מימון ציבורי

הכנסות:

- ההכנסות ממיסים בגרמניה הסתכמו ב-895.7 מיליארד אירו ב-2022.
- המקורות העיקריים להכנסות ממיסים הם "מיסים משותפים" (בעיקר מס הכנסה ומס ערך מוסף), אשר מועברים לממשל הפדרלי, למדינות ולמועצות המקומיות על בסיס נוסחה מוגדרת. בשנת 2022 המיסים המשותפים היו בשיעור כולל של 75.4% מכלל ההכנסות ממיסים.

מקורות מימון:

- המקור העיקרי לכספים של הממשל הפדרלי הוא בעיקר ממיסים פדרליים וחלקו של הממשל במסים משותפים.
- המדינות הפדרליות מקבלות את הכנסותיהן בעיקר ממיסים של כל מדינה ומדינה ומחלקן במסים המשותפים, מאיזון פיננסי שמטרתו לצמצם פערים כלכליים בין המדינות וממענקים משלימים מהממשל הפדרלי.
- המקור העיקרי לכספיהן של הרשויות המקומיות הוא ממיסי עירייה, מחלקן של הרשויות במיסים המשותפים, במיסי חברות ומהקצאות כספיות לכל מדינה ומדינה.

1.2.6 מימון ציבורי

המימון הציבורי ברפובליקה הפדרלית של גרמניה מעוגן בסעיפים 104 עד 108 בחוק היסוד. הסעיפים הללו מסדירים את האוטונומיה הכלכלית של הממשל הפדרלי והמדינות הפדרליות, כמו גם את היחסים הכלכליים בין הממשל הפדרלי, המדינות והרשויות המקומיות, חלוקת ההוצאות, סמכויות החקיקה בדיני המסים, הכנסות ממיסים, הסמכויות של רשויות המס וסמכות שיפוט הפיננסית. כמו בתחומים אחרים בהם עוסק חוק היסוד, הסדר המימון הציבורי עודכנו במהלך השנים והותאמו להתפתחויות הקיימות. לדוגמה, שולב אמצעי "לבלימת חובות" כחלק מהרפורמה פדרלית השנייה. מטרתו של אמצעי זה היא להגביל חובות חדשים שנטלו על עצמם הממשל הפדרלי והמדינות ולהבטיח את התפתחות התקציב על בסיס יציב לטווח ארוך. השימוש באמצעי של "בלימת החובות" הופסק בתגובה למגפת הקורונה.

ההכנסות ממיסים ב-2022 הסתכמו ב-895.7 מיליארד אירו וכללו:

מסים משותפים (74.5%): בעיקר מע"מ (30.1%), מס הכנסה ושכר (34.9%) ועוד מסים פדרליים (11.8%); מס ארגיה (4.5%) ועוד
מסי מדינה (3.8%); מס רכישה (2.2%); מס ירשה (1.2%) ועוד
מסי עירייה (9.3%); מס סחר (7.3%); ארנונה (מעל 1.7%) ועוד.

בנוסף להכנסות ממיסים פדרליים, מסי מדינה ומסים עירוניים, השירותים הסוציאליים ממומנים מדמי ביטוח חובה המשולמים בגין עובדים (ביטוח בריאות ממלכתי [2022]: כ-289.3 מיליארד יורן), ביטוח פנסיה ממלכתי [2022]: כ-297 מיליארד יורן), ביטוח ממלכתי נגד אבטלה [2022]: כ-31.7 מיליארד אירו] וביטוח סיעודי [2022]: כ-52.5 מיליארד אירו], וכן היטלי ניהול ושימוש (במיוחד ברמה המוניציפלית).

ב-2022, חלקו של הממשל הפדרלי בסך ההכנסות ממיסים עמד על 38% ומכלל ההכנסות ממע"מ קרוב ל-45%. חלקו של הממשל הפדרלי ירד בעשור האחרון לטובת המדינות הפדרליות והרשויות המקומיות.

ההכנסות של הרשויות המקומיות בשנת 2022 הסתכמו ב-328.4 מיליארד יורן, מתוכם 151.5 מיליארד יורן ממיסים של הרשויות עצמן.

מע"מ ומסי צרכן הם סוגי המיסים בעלי בסיס המיסוי הרחב ביותר, המהווים כמעט מחצית מכלל ההכנסות ממיסים. הכנסות אלו מהוות נטל גבוה באופן לא פרופורציונלי על משקי בית בעלי הכנסה נמוכה ועל משקי בית צעירים, שכן אלה מוציאים את רוב כספם על מוצרי צריכה.

מס ההכנסה והשכר מהווה קצת פחות משליש מההכנסות ממיסים. הוא מבוסס על מערכת מיסוי פרוגרסיבית שמטרתה להבטיח את התאמתה ליחידים או למשפחות להתאם לדרגת הכנסתם. משקי בית בעלי הכנסה נמוכה משלמים מעט או שאינם משלמים כלל מס הכנסה.

לקריאה נוספת

Bundesministerium für Finanzen (BMF) (2022): Bund-Länder-Finanzbeziehungen auf der Grundlage der Finanzverfassung. Berlin; online: https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Downloads/Broschueren_Bestellservice/bund-laender-finanzbeziehungen-2022.pdf?__blob=publicationFile&v=3 (last accessed: 31 May 2023).
Bundesrechnungshof (2023): Bericht nach § 88 Absatz 2 BHO an den Haushaltsausschuss des Deutschen Bundestages. Entwicklung der Finanzlagen von Bund und Ländern. Leistungen des Bundes an die Länder und Gemeinden für Länderaufgaben; Online: https://www.bundesrechnungshof.de/SharedDocs/Downloads/DE/Berichte/2023/finanzlage-bund-laender-volltext.pdf?__blob=publicationFile&v=2 (last accessed: 2 June 2023).